

سهم بخش خصوصی در توسعه اقتصادی سواحل جنوب شرق ایران در برنامه ششم توسعه

دکتر فرزاد تعویذی، مشاور اجرایی گروه ایتوک ایران

۱- به منظور تجدید حیات و بازسازی این منطقه محروم اما استراتژیک پیشنهاد می‌گردد علاوه بر احتمال تأسیس کارخانجات ماشین‌سازی و صنایع معدنی شامل ذوب‌آهن، سیمان، کاشی و سرامیک، صنایع غذایی و ...، ۴ گروه مطالعاتی- تحقیقاتی به مدت ۳ ماه (هفته‌ای سه جلسه) و تا پایان دی ماه ۱۳۹۵ با استفاده از کادر مجرب ریز اطلاعات و یافته‌های خود را دایر بر اقتصادی‌بودن طرح و میزان تقریبی بودجه لازم به هیئت مدیره پروژه بازسازی یا MIS (سیستم مدیریت باهوش) در تهران تسلیم نمایند تا از ابتدای مهرماه سال آینده و استقرار دولت جدید بتوان وارد عملیات اجرایی (مالی و فنی) گردید. بدیهی است که ضروریست جلسات کارشناسی فوق‌الذکر حتما در منطقه محروم ذکر شده تشکیل گردد و آلی در ستادهای تهران نشستن و گفتگو کردن بیهوده، و نتیجه عملی نخواهد داشت.

۲- اهداف منتظره از پروژه‌های ۴ گانه زیر به این شرح می‌باشند: تغییر ساختار سنتی به صنعتی، ایجاد اشتغال مفید برای بومیان منطقه، تولید ارزش افزوده انبوه، امکان صدور کالاهای ساخته شده و استحصال ارز گران‌قیمت خارجی، مبارزه منفی و مستمر و آرام با پدیده شوم و استعماری اعتیاد و عبور مواد مخدر، جلوگیری از جذب افراد و جوانان منطقه به بزه‌کاری‌های وارداتی از افغانستان و پاکستان سبب رشد اقتصادی- اجتماعی و روانی منطقه همچون قتل، غارت، فروش دختران و ...

۳- گروه‌های چهارگانه مطالعاتی معدنی، پتروشیمی، کشاورزی و آبیان با استفاده از متخصصین و کارشناسان ارشد و با سوابق اجرایی به شرح ذیل تشکیل جلسه خواهند داد: (حداقل ۱۷ نفر) یک نفر زمین‌شناس، یک نفر مهندس معدن، یک نفر مهندس متالورژی (ذوب)، یک نفر مهندس صنایع، یک نفر مهندس مکانیک، یک نفر مهندس برق، دو نفر مهندس کشاورزی و دامپروری، یک نفر مهندس آبیان، یک نفر مهندس پتروشیمی، یک نفر مهندس آب‌شناس (هیدرولوژی)، دو نفر اقتصاددان

صنعتی و کشاورزی، یک نفر مدیر بازرگانی کارکننده و یک نفر معاونت سیاسی- عمرانی استانداری محل، دو نفر افراد اطلاعاتی و نظامی مستقر در منطقه، افراد متخصص فوق‌الذکر باید به تناسب دانش خود در گروه‌های ستادی ۴ گانه اعلام شده در محل فرمانداری منطقه تشکیل جلسه دهند.

۸- برنامه‌های عملیاتی

الف: گروه معدن و صنایع معدنی

شناسایی کلیه معادن فلزی، غیرفلزی، تعیین ذخیره قطعی، نمونه‌برداری و عیارگیری دقیق، ایجاد دستگاه‌های خردایش، تغلیظ، فرآوری، ذوب، پالایش و استقرار کارخانجات صنایع فلزی کوچک که از محل ذخایر معادن همین استان تغذیه کنند. در این پروژه‌های سنگین حتی می‌توان کلاس‌های کوتاه مدت آموزشی ۶ ماهه شبانه در دانشگاه سیستان و بلوچستان برای سطح تکنسین‌ها برقرار کرد.

ب: گروه پتروشیمی

برای ایجاد کارخانجات تصفیه، پالایش مواد نفتی و گازی، پلاستیک سازی (انواع پلیمرها)، اوره‌سازی، اسیدسازی، کارخانه PET (پلاستیک برای بطری‌ها)، صنایع محصولات جانبی نفت و گاز از محل چاه‌های نفت و گاز جنوب ایران توجه فرمایید که امتیاز نسبی این استان نسبت به استان‌های دیگر ایران دسترسی به دریای عمان است که اگر روزگاری به هر دلیل نظامی و تحدید یا تهدید همسایگان ناراحت، نتوانستیم از آبراه خلیج فارس استفاده کنیم، دریچه خروجی استراتژیک بسیار مهم ایران از دریای عمان به اقیانوس هند باز خواهد شد و آن وقت است که ارزش طلایی این استان آشکار خواهد شد. به شرط اینکه بنادر و اسکله‌های گواتر و پسابندر آماده بهره‌برداری و صادرات باشند. نکته ظریف‌تر آنکه از دیدگاه امنیت ملی اصولاً باید ۲ بندر دریایی به فواصل دور از یکدیگر در این استان مجهز و عملیاتی باشند تا در روز مبادا دستان از آب‌های بین‌المللی کوتاه نشود. لذا بازسازی و ترمیم این ۲ بندر با اسکله‌های متعددش خود تولید اشتغال و تحرک اقتصادی- اجتماعی برای این منطقه محروم می‌باشد.

ج: گروه کشاورزی و دامپروری

براساس مزیت اقلیمی منطقه یعنی هوای گرم، خاک عالی و دست‌نخورده (به‌خاطر داشتن دو آتشفشان تفتان و بزمان) و آب فراوان خلیج فارس می‌توان براساس نظریات کارشناسی به کشت محصولات همچون پسته، انار، مارچوبه، خرما، زیتون، اصلاح نباتی شده، موز، انبه، گندم و نیشکر و

پرورش حیواناتی چون شتر مرغ (که گوشت پر پروتئینی دارد) و پرورش بز و شتر (جهت صدور) اقدام نمود. تولید پسته و انار در قم و یزد که خشکی و داغی کویر دارند طبیعی و عادی است. پرورش نیشکر و مارچوبه هم در خوزستان و در جزیره مینو در زمان رژیم قبلی سابقه داشته است که به شدت صادراتی است. موز، انبه هم که در کشورهای مجاور همچون پاکستان و هند با اقلیمی مشابه به استان سیستان و بلوچستان جاری و ساری است. در دوران‌های گذشته (دو قرن پیش) به مرکزیت سیستان هم این استان مرکز کشت انبار غله آسیا بوده است. همچنین به احتمال قوی نوعی زیتون (همچون زیتون‌های سوریه) و تخم آفتابگردان هم قابل کشت و زرع است. خرما که یکی از اقلام بسیار سودآور عراق در صادرات بین‌المللی است در این استان بسیار محتمل و کارساز است که می‌توان با ایجاد سردخانه‌های مجهز جهت انبار کردن و بسته‌بندی خوب و شیک بین‌المللی (ایجاد کارخانه کارتونسازی ضروری است) از ترشیدگی جلوگیری کرده و به صورت صادرات انبوه به جهان ارسال کرد. در ضمن از تخمیر خرماهای ترشیده و به خاک ریخته تولید الکل اتیلیک می‌شود که یکی از اقلام صادراتی کشورهای صنعتی اروپاست. در این زمینه امکان دارد تعاونی‌های کوچک محلی، با شرکت جوانان بومی تحصیل‌کرده با سرمایه‌های کوچک بانک‌های استان مزارع و نخلستان‌های مفید و شاداب ایجاد نمود.

د: آبیان

براساس مزیت اقلیمی منطقه یعنی آب گرم و شور خلیج فارس می‌توان به راحتی هکتارها استخرهای آب گرم از دریا ایجاد کرده به تولید میگو که کالایی به شدت صادراتی و مطلوب رستوران‌های جهانی است، اقدام نمود. درحالی‌که میگو به قیمت ۱۲-۷ دلار در کیلو براساس قیمت FOB قابل صدور است تعجب است که جوانان منطقه با کمک بانک‌های استان از این کالاهای شیک که ظرف فقط ۴-۳ ماه به وجود می‌آید غافلند (علت نوسان قیمت سایز میگوهاست که درشت‌ترهایش گران‌تر است). در سال گذشته ۶ میلیون دلار صادرات داشته‌ایم که عمدتاً از بندرعباس و بوشهر بوده است. درحالی‌که به تحقیق امکان ۶۰ میلیون دلار صادرات پیش‌بینی می‌شود. همچنین پرورش و صدور ماهی مرکب Cuttle Fish که تولید مرکب کرده و در دنیای صنعت برای اندود کردن صنعتی ضروریست و قیمت بالایی دارد امکان‌پذیر است.